

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия за изработване на проект за
Конституция на България

ПРОТОКОЛ

На 8 юли 1991 г. се проведе заседание на Комисията по изработване на проект за Конституция на България при

ДНЕВЕН РЕД:

Обсъждане на спорни текстове от проекта за Конституция на Република България.

Към протокола се прилага списък на присъствувалите. Заседанието беше открито в 17,20 ч. и ръководено от председателя на комисията г-н Гиньо Ганев.

- 0 -

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, да преминем нататък. За клетвата какво трябва да правим сега?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Един допълнителен параграф към преходните правила с едно изречение, че депутатите от Великото Народно събрание полагат клетва по сегашната конституция, тъй като Великото Народно събрание се саморазпуска и продължава да функционира като обикновено Народно събрание.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Само тези ли?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Аз казах това, а следващия проблем е, който е и политически. Трябва ли президентът да полага клетва по тази конституция, Народното събрание, председателят на Министерския съвет?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не е вярно, господа. Това е все едно да въведем сега...

ББ/МД

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Г-н Ганев, извинявайте, че Ви прекъсвам. По аналогия така, както Корнезов се изразява, за Конституцията, че трябва да се кълнем в новата Конституция, ние трябва да се кълнем и за другите закони. Защото ние се кълнем за спазване на Конституцията и законите. Всеки нов закон като се приеме, ние трябва да му се кълнем, че ще го спазваме. Струва ми се, че може да се теоретизира да не се прави нова разпоредба.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се, то даже е странно един президент втори път или министър-председател да се кълне втори път.

Без много слова. Какло да правим с клетвата?

Проф. Сталев има приятелски думи.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Аз съм тук по една друга разпоредба по предходните правила, но не съм запознат с вашата досегашна дискусия. Взимам думата думата съвършено експронтно. Струва ми се, че ако няма разумни основания за повторна клетва, разумно е тя да бъде спестена.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Кой го повдигна този въпрос?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Петър Стайнов.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ще го отложим за минути този въпрос. Търсите аргументи да не се полага нова клетва. Защото ми се вижда странно и малко смешно даже. Избрали сме председател на Върховния съд, сега ще го докараме отново тук. А, това беше друго.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Клетвата е същата, каквато я полагахме и преди.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Живко Миланов има думата.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз мисля, че не е необходимо да се полага друга клетва, тъй като клетвата не е свързана с конкретна конституция и с конкретен закон, а тя е клетва да се служи на действащата конституция и закони. Това не е казано на тази конституция и на този закон. Поради това тя е положена и важи. Ако някой иска да се откаже от нея, това е негово право. Но той се задължава да прилага действащата конституция и действащите закони. Не съм срещал в нито една конституция преходни разпоредби и подобно нещо да се полага нова клетва от всички.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: А се оказва, че не е пречка и да срещнеш.

СПАС МУЛЕНАРОВ: Казва се конституцията. Да се спазва конституцията.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Г-н Мулетаров, Вие четете сега проекта, а клетвата, която ние сме положили, тя е в чл. 7 на Правилника и дословно цитирам това, което нас ни интересува: "Кълна се в своето отечество България, че ще бъде верен на конституцията и закона. Във Великото Народно събрание..."

Второто изречение е: "Във Великото Народно събрание ще спазя и следва пълномощията, дадени ми от народа."

РУМЯНА НИКОЛОВА: Това е казано в Правилника, а не в конституцията.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Следващият проблем по реда си. Чл. 3.

ЧЛЕН НА КОМИСИЯТА: Този въпрос е решен.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не сме го решили въпроса.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Няма да се полага нова клетва. Това не е оправдано по никакви причини.

Аз предложих този въпрос да го оставим малко по-нататък към края на тази почивка, т.е. на нашата работа.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Г-н Ганев предлага да се обединим и да убедим и другите, че това не е необходимо.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: За клетвата ще решим въпроса. Може би един от най-съществените въпроси, тук сме поканили наши видни юристи, проф. Сталев е тук, относно проблема: противоречие между досега действащото законодателство и дай Боже новоприетата Конституция. Ще се прилагат ли правните норми на текущо законодателство, когато те противоречат на конституцията, която има непосредствено действие. Ние в § 3 на Преходните правила сме казали, че Народното събрание в едногодишен срок от влизането на конституцията в сила привежда в съответствие с нея онези норми на законодателство, които ѝ противоречат. И ако това правило бъде спазено, проблемът е тогава в едногодишния срок кои норми ще се прилагат или на сега действащите закони, когато разбира се те противоречат на конституцията. Един изключително сложен въпрос е и от практическа гледна точка и затова моля да го разрешим тук, тъй като можем да създадем буквален хаос в гражданския оборот в страната, ако не решим оптимално този въпрос сега.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Проф. Сталев с няколко думи да ни въведе в своята гледна точка.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Уважаеми господа, драги колеги, тук има много юристи. Аз мисля, че този въпрос е от една изключителна важност. Въпросът за съотношението между една нова конституция, особено такава, каквато сега се прави и се приема, която въвежда всъщност един нов строй и заварено законодателство, изградено върху една стара конституция, отразяваща един стар, сега отречен строй, е основен въпрос за действащото законодателство, за правната система. В много конституции, в много държави, в които няма такъв текст, какъвто е този на чл. 5, че нормите на конституцията имат непосредствено действие, се приема тезата, че конституцията има такова действие. Какво това значи? Конституцията е един нов закон по отношение на завареното законодателство. Принцип в правото е за съотношението между източници на право, за да се избегнат вътрешните противоречия в правната система, че новият закон, който има различно съдържание от заварен, стар закон, даже и да не съдържа текст, че този нов закон отменя стария закон или отменя съответни негови разпоредби, новият закон има винаги отменително действие. Защото в правната система не е възможно да действуват едновременно две норми: една, която казва "а", а друга, която казва "нон а". Тоест, казва обратното. Те се отричат взаимно.

Следователно, когато конституцията казва например, че всичките форми на собственост са равни и се ползват с равна защита, заварените текстове на нашето право, които въвеждат да речем в областта на гражданското право, на гражданския процес особени привилегии за бившите социалистически организации, те не могат да останат в сила, защото това ще доведе веднага неравенство между стопанстващите субекти и основния принцип на пазарната икономика за равен старт, за равни условия в икономическото съревнование ще бъде основно нарушен.

Следователно, щом като в чл. 5 е записано това, което всъщност щеше да важи, ако не е казано изрично, че конституцията има непосредствено действие, не може същевременно в § 3 на Преходните разпоредби, ако не ме лъже паметта, той беше по-рано § 2 в предходните редакции, да се заявява, че Народното събрание в едногодишен срок от влизане на конституцията в сила ще трябва

да привежда в действие, в съответствие с конституцията, нормите на завареното право, които ѝ противоречат. Защото това означава, че т.нар. непосредствено действие се отрича, тъй като ако то би се появило, заварените норми на действащото законодателство, които противоречат на разпоредби на конституцията, трябва да се смятат отменени въз основа на самата нея, на нейното влизане в сила, без да има нужда от някакво опосредяване на това отменително действие от нарочен закон, който да постановява отмяната освен в някои отделни случаи. Ето защо, мен ми се струва, че § 3 трябва да бъде преформулиран, за да бъде поставен в съответствие с принципа на непосредственото действие, който при това, забележете, стои в основните начала на конституцията и не може да бъде обезсилен чрез Преходните разпоредби. Ако сегашният текст за преходните разпоредби на § 3 остане в сила, с пълно основание ще бъде казано, че всъщност новата конституция...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Отлагаме с една година нейното приемане.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Забележете, това не е една година, защото този срок е инструктивен. Този срок не е преклозивен. В текста на Немската конституция само по въпросите на принципа на равенство, заложен във Федералната конституция беше даден едногодишен срок, но ако в този едногодишен срок не бъде въведено законодателство, което да съответствува (ставаше дума за принципа за равенство между мъжа и жената), ако не бъде въведено такова законодателство в едногодишен срок, веднага влиза в действие принципът на конституцията. И въпреки всичките опасения в Германия, особено от страна на съдилищата, че ще се получи правен хаос, че съдилищата няма да могат да попълнят законодателството по тълкувателен път като въведат за всичките разпоредби на гражданските закони, а те са повече от 20-ина, в които има различни правила за правоспособността на мъжа и жената и т.н., че ще се получи такъв правен хаос. Той не се получи. Съдилищата се справиха. Но, забележете, този срок там е преклозивен. А нашият срок по § 3, той е чисто инструктивен. Ако може Народното събрание в една година да се справи, може. Ако не може, старото законодателство си остава в сила. Докога? Дотогава, докагато не бъде отменено с нов закон.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не, това наистина не може да се изтърпи.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Ако вие приемете така този текст, с пълно основание Народното събрание ще бъде обвинено, че то иска да запази в действие старата система, въпреки че въвежда една конституция. Тоест, тази конституция е само един формален акт, едно сътресение на въздуха, което нищо не променя. В никакъв случай това не би трябвало да бъде допуснато.

Има един въпрос, който е много деликатен. Има такива материи, каквото е да речем наказателното право, където всичките престъпни състави трябва да бъдат определени със закон. И не могат да бъдат въведени по тълкувателен път. Ние имаме в нашето право и всички, които са юристи, знаят това, ред разпоредби на Наказателния кодекс, които въвеждат различна наказателно-правна санкция за накърняване на различни видове собственост. Собствеността на държавата, на кооперациите, на обществените организации е защитена с много по-високи гаранции, отколкото личната собственост. Това без всяко съмнение противоречи на принципа на конституцията за равенство на всички видове собственост и особено при новата редакция на конституцията, която всъщност сложи край на това деление на собствеността по субекти, обяви като основна форма на собственост частната собственост с всичките последици от това, но ние не можем поради начина, по който бяха написани тези текстове в Наказателния кодекс тук да кажем веднага, че тази разлика в защитата на различни видове собственост се премахва затова, защото за голямо съжаление тя не беше въведена чрез квалифицирани състави. Например да се каже: за кражба отговорността е пет години, но ако се посегне на еди-каква си собственост - отговорността е осем години.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: В самостоятелни текстове.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Образувани са самостоятелни текстове.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Даже в отделни глави са.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Точно, в отделни глави. И затова аз, който съм отявлен привърженик на непосредственото действие на конституцията, смятам, че в тази материя именно ще трябва да влезе в действие § 3. Тук ние ще трябва така да формулираме § 3, че той да бъде така да се каже един тампон, един сигнал от мястото, откъдето може да излезе натрупаната пара, за да не се пукне котелът.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Един клапан.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Един клапан за безопасност. Този клапан за безопасност би могъл да бъде създаден със следната формула:

Първо, ние трябва да кажем ясно, че завареното законодателство в тази конституция остава в сила, ако не противоречи на конституцията. Това е приемственост между заварено законодателство и нова конституция, което е направено във всички държави, които преминават от един строй в друг строй.

И сега ще кажем: "Тогава, когато непосредственото действие на конституцията не може да бъде приложено, тогава именно обикновеният законодател в един определен срок ще трябва да приспособи завареното законодателство към конституцията. Да приеме нови закони, които да съобразят завареното законодателство с конституцията. С други думи това, което досега е принцип в § 3, трябва да кажем един срок, който да бъде наистина спазен. Аз мисля, че това е абсолютна благодетел.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви много. Всеки, който ще вземе думата, да предлага текст.

Има думата г-н Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Аз просто поддържам това, което каза проф. Сталев и нека да ме прости, не защото е до мен. Спомнях си, когато се обсъждаше във Факултетния съвет на Университета Наказателния кодекс, проф. Сталев беше човекът, който каза, че един Наказателен кодекс е каталог на ценности. И се сещам по повод на видовете собственост. Просто формулата, която предлага проф. Сталев със следната добавка: като въвеждаме 3-степенни съдилища и Върховният касационен съд ще е касационен съд. Той ще преценява противоречието със закона там, където го има.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Той ли е? Или Конституционният съвет, дето цял да проверява...

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: И единият, и другият. Защото Върховният касационен съд по конкретното дело ще каже нещо, което досега не го е казал. Тази правна норма противоречи на едн-коя си, тази е приложима.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз имам една формулировка, може би да я съобщя, за да я чуят.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Съобщете я.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Тя се предлагаше за ал. 2, но аз мисля, че може да се изведе за ал. 1 на § 3 със следното съдържание: "Разпоредбите на действащото законодателство се прилагат, ако не противоречат на конституцията." И тогава текстът, който го имаме сега в § 3, може да стане ал. 2. "Народното събрание в едногодишен срок от влизането на конституцията в сила привежда съответствие с нея нормите на законодателството, които ѝ противоречат.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не, не е така.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Привежда в съответствие с конституцията тези норми на действащо законодателство, които не могат да се сметат отменени чрез непосредственото действие на конституцията. И пример - Наказателният кодекс.

Аз ще ви дам само един пример, за да видите колко това е наложително. Ако бяхте приели, че смъртното наказание се отменя... Би ли могло при такъв текст на конституцията да се чака една година, за да се отмени и Наказателният кодекс? И едва тогава вие да издавате наказателни присъди въз основа на заварения Наказателен кодекс и да ги изпълнявате?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: А конституцията да казва друго?

ЖИВКО СТАЛЕВ: Конституцията в това време да бъде в сила. Това е абсолютно изключено. Както не можете да кажете, да речем по едно гражданско дело, че спрямо един обикновен гражданин може да се упражнява право на задържане, но спрямо социалистическа организация - не може. Че спрямо гражданите важи 5-годишна давност, а спрямо социалистическа организация - 2-годишна давност. С други думи, аз ще си загубя правата спрямо едно държавно предприятие за две години, а същите права примерно един гражданин или едно частно дружество - ще важат 5 години. Това са невъзможни неща. Те трябва да бъдат ликвидирани веднага по силата на самата конституция и нейното непосредствено прилагане. Иначе от чл. 5 няма да остане нищо.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се, ние нямаме право. Добре, че този въпрос се повдига така ясно. Все пак говорим за втората алинея как да изглежда.

Един да го напише и да го прочетем. Дайте един лист на г-н Павлов, пише му се.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Аз се извинявам. Това, което казва проф. Сталев абсолютно го приемам. Но аз тази сутрин изразих някои свои опасения в Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България. Няма съмнение, че не могат да се прилагат тези норми, които противоречат на вече приетата конституция. Това ще бъде една антиконституционна практика. Става въпрос обаче за механизма, по който ще се осъществи този принцип. И аз тук искам да ви изтъкна някои норми от конституцията, които ние вече приехме.

Първо, прерогативите на Конституционния съд. Произнася се по искане за отстраняване на противоконституционност на законите. Това е конституционният контрол, който принадлежи на Конституционния съд. Когато при едно конкретно дело един първоинстанционен съд, например, установи противоречие между закон и конституция той не може според тази конституция да упражни конституционен контрол. Въпросът трябва да бъде отнесен до Върховния касационен съд и последният да го отнесе до Конституционния съд.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ами тук трябва да имате 300 конституционни съдии. Това е невъзможно.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Ние даже не предвиждаме възможност за спиране на делото пред обикновените съдилища, за да се отнесе въпроса посредством Върховния касационен съд до Конституционния съд. Това означава, че ако ние дадем възможност на всеки съд да преценява конституционността на всеки закон, то ние въвеждаме американската система.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не, не тук е проблемът, г-н Обретенов, компетенциите на Конституционния съд за противоречия между закон и конституция са за в бъдеще. И така трябва да го видим. В противен случай просто ще бомбардираме Конституционния съд с всички закони, които сега действуват и ще противоречат на сега действащата конституция.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: В един къс период, от една година, да кажем или малко повече, както изтъкна проф. Сталев, ние ще трябва фактически да дадем тези прерогативи на съдилищата, които имат те при една американска система.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Петър Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Конституционният съд ще се произнася до това, което Бадентер нарече предварителен контрол по закони, които тепърва ще се гласуват. А тук чисто и просто най-сетне ще прилага Върховният касационен съд правилата на чл. 207, точка "а" и чл. 328, т. 1. Противоречи присъдата и решението на закона. Това значи да ги съотнасят двата закона. Неща, които ги пишеше в букварите и никой не ги прилагаше. Това е смисълът на цялата тази работа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Може ли все пак текстът да се напише, за да го погледнем?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Още един поглед само, за минута. Проблемът е в това. Разбира се, че конституцията, която има непосредствено действие и която приемаме, разбира се, тя има... но отменяйки по същество някои закони или глави от закони на сега действащото законодателство, които ѝ противоречат, остава една материя, едни обществени отношения, които не са регулирани в цялост. Това е в Закона за собствеността на граждани, ако искате и в ЗЗД, и т.н. Тъй като самата конституция като цяло, макар и да има непосредствено действие, тя не е от такава материя в детайл да регламентира обществените отношения. И проблемът не е само в наказателното право, вкл. е и в наказателното право. и в давността, и в сделките, и т.н. Така че самото непосредствено действие на конституцията не решава проблема сам за себе си. Как ще излезем от това положение?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да, ние да го погледнем, но и да го напишем ви моля, защото времето върви.

Има думата Румяна Николова.

РУМЯНА НИКОЛОВА: Искам да кажа, че от теоретична гледна точка всички разсъждения на проф. Сталев са много правилни. Но аз искам да го попитам един чисто практичен казус. Дойдат Ви две дела. Едното - за кражба на частна, другото - за кражба на държавна собственост. Как ще се справите? Или дело с престъпление, което се наказва с поправителен труд като конституцията отрича поправителния труд. И няма друго наказание, предвидено в Наказателния кодекс.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Тъкмо по отношение на тези случаи той каза преди малко за втората алинея. Той каза, че тук конституцията няма да има непосредствено действие, а ще изчака онова законодателство.

РУМЯНА НИКОЛОВА: Те противоречат на конституцията.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Противоречат, но противоречат и ще се прилагат имено...

ЖИВКО СТАЛЕВ: Навсякъде, където има общ режим, който може да влезе поначало в действие, а имате едно изключение от него, което противоречи на конституцията, това изключение веднага пада. И остава да действа общият режим. Следователно, непосредственото действие на конституцията ще се прояви във всички случаи, в които ние имаме един общ режим и този общ режим може да даде отговор на всички въпроси. Като махнем изключенията, отпадат изключенията, остава в действие общият режим. На този въпрос отговор ще даде съдът, който винаги дава отговор при две противоречиви норми. Коя от тях важи? Той е длъжен да даде този отговор. Той не може да остави тези две норми да важат едновременно в същото законодателство, а взаимно да се отричат.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ако принципно други становища...? Нека да дойде текст и тогава да го гледаме. Който иска да прояви инициатива да пише, нека да го направи мълчаливо.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Все пак, ние поканихме хора от практиката, от правосъдието, от администрацията. Ние и сутринта тези приказки си ги приказвахме. Да чуем как те виждат приложението на законите.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Именно. Затова помолих, гледайки хората от практиката, да се предложи малък текст, за да се обсъжда нещо реално.

1 Кой беше следващият, който остана?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Следващият проблем е за прекратяване пълномощията предсрочно на президента, вицепрезидентът ще го замества до края на мандата или само за определен срок - 2, 3, 5 месеца, след което трябва да се насрочат избори. Това е чл. 93, респективно един нов текст 94. Между впрочем тук има предложение от г-жа Нора Ананиева и други народни представители, който по същество означава, че след прекратяване предсрочно пълномощията на президента, следва в 2-месечен срок да се проведат

избори за президент. Нали така, г-жа Ананиева? Така поне беше предложението.

НОРА АНАНИЕВА: Ние го поднесохме, защото остана открит този въпрос. Но тук трябва изрично да се реши. Или трябва това да се добави, или да се приеме, че мандатът поема вицепрезидента, но това трябва изрично да се каже.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ние раздадохме тези две възможности на един лист и чакаме все пак становище на парламентарни групи.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Те трябваше да се разгледат от парламентарните групи и ако те са ги разгледали, да кажат становищата, за да избегнем долу споровете.

Има думата г-н Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Разгледахме в парламентарната група на СДС, може би не в пълен състав, и като че ли се скланяме към становището, че би следвало вицепрезидентът да може да замества до края на мандата на президента и да встъпва във функциите на президента. Това е по-рационално. Има и противни становища, но в никакъв случай това не е становище, определено от някаква политическа позиция. Ние сме за това да встъпва във функциите на президента. Това е екстрен случай, при който...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ако сме готови, от името на парламентарните групи да съобщят по-ясни становища и ние да видим какво да правим долу.

Има думата г-н Глушков.

ИВАН ГЛУШКОВ: Ние не сме го обсъдили този въпрос, но мисля, че е много по-логично вицепрезидентът да продължи да изпълнява функциите на президента. В края накраищата това ще е една отговорност, един ангажимент, президентът да си избере човек, свой заместник в тандема, който да бъде компетентна и уважавана личност. Защото ако ние приемем, че веднага след като президентът бъде възпрепятствуван да изпълнява своята длъжност, трябва да се проведат избори, тогава какво излиза? Вицепрезидентът е едно чучело, което е избрано там да раздава органи. То е нещо като добавка към президента. И после фактът, че отново, примерно след една година или година и половина ще бъде приканен целият български народ, всички български гласоподаватели отново на едно всеобщо гласуване, е много неприятно.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Даже се казва, че това дестабилизира до известна степен.

ИВАН ГЛУШКОВ: Аз лично смятам, че вицепрезидентът би трябвало да поеме пълноправно функциите на президента.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Г-жа Христова има думата.

МАРИАНА ХРИСТОВА: Колеги, и мен ми се струва, че е по-практичен първият вариант, но да приемем, че на петия ден след избора на президента, той просто, така му се наложи, че се оттегли. Поеме функциите вицепрезидентът, но след месец и на него му се случи нещо. Какво ще правим тогава? Може би трябва да има допълнение, болест, да речем. Тя временно ограничава пълномощията.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Мариана, вижте текста.

МАРИАНА ХРИСТОВА: Текстът съм го видяла.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не за временно, а за прекратяване въобще на пълномощията.

МАРИАНА ХРИСТОВА: При невъзможност за изпълнение на функциите му за по-дълъг период от време.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Те са посочени ясно.

Има ли други мнения и да преминем нататък.

Има думата Спас Мулетаров.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Моето мнение не се отличава от това, което се сподели. Действително ние не трябва да допускаме ако това събитие настъпи в 6-тия, 8-ия, 10-тия или в една година да произвеждаме отново избори като знаем с какво са свързани те. Това е дори опасно. И освен това ние трябва да оправдаем съществуването на този вицепрезидент, тъй като той има само 2-3 пълномощия, които му възлага самият президент. Това е една много символична фигура. И ако е така, тогава аз ще поставя действително да преобсъдим отново онова, което беше...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Вие сте за до края на мандата?

СПАС МУЛЕТАРОВ: Да, до края на мандата.

ЧЛЕН НА КОМИСИЯТА: Искам още един мотив да посоча, че ако ще правим избори, то в този случай само президент ли ще се избира или и нов вицепрезидент? Тъй като наличието на стар вицепрезидент и нов президент вече нарушава тандема. А вицепрезидентът, който с нищо не е виновен за тази ситуация, един вид се касира изборът му.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не е много уточнено това.

СЪЩИЯТ ДЕПУТАТ: Мотивът ми беше, че при едни нови избори потърпевшият е вицепрезидентът.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: По чл. 94, който приехме, те се избират с една листа.

Има думата Калин Димитров.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Едно компромисно предложение. Ако възприемем, че не изпълнява неговите функции, за определен период 6 месеца или година (по срока да помислим) става автоматично президент, но същевременно не до края на мандата, а се насрочват избори.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: То нищо не става тогава. То изпълнява едни функции.

Има думата г-н Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз не мога да оправдая при тези съждения, които чувам, самото наличие на вицепрезидента. Щом той се избира от партийна листа пряко, щом той (преди няколко дни се изразих малко категорично, че със смъртта на Раджата ние ще трябва да погребем и неговата съпруга, да я сложим на погребалния огън или както Янаки го рече, че бойният кон трябва да бъде погребан заедно с вожда), питам аз толкова ли сме богати, за да бъдем толкова разточителни? Защото едни нови избори са много пари, много време и много национална енергия изобщо. Ако ние имаме вицепрезидент, той тъкмо затова е вицепрезидент, за да замести президента при нужда. Е, ако това не е нужда, отпадането на самия президент, коя друга нужда? Ние създаваме една политическа креатура, която с нищо не можем да оправдаем. За какво? Оръжие-носец на рицаря ли?

Представете си най-злостастната ситуация: президентът починал, вицепрезидентът – катастрофирал. Има една преходна разпоредба, която казва, че председателят на Народното събрание временно поема функциите, за да организира избора и държавата да има някакъв държавен глава в този момент. Това е екстрена ситуация. Не трябва във всяка ситуация ние да търсим екстренно разрешение.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ако всички сме единодушни, да продължаваме, макар че аз мълча по този въпрос.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Бих искал да изложа едно съображение, което моля и колегите да чуят. Г-н Павлов спомена, че президентът и вицепрезидентът се избират от партийна листа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: А, не.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Не, той го сбърка, но хипотезата му е изградена именно върху това, че президентът и вицепрезидентът представляват една политическа сила, една партия. Ако е коалиция ви предлагам да се замислите, тъй като е възможно да се търси баланс между президента и вицепрезидента за коалиране на по-широк спектър на политически сили, като все пак изборът се прави преди всичко на президента, плюс, като допълнително съображение разбира се, вицепрезидента. Ако стане така, че сегашният вицепрезидент стане президент ще се окаже, че е от друга политическа сила, която е била в определено съотношение с основната, подкрепяйки президента, и изведнъж получава президентската институция, независимо че така, както е регламентиран президентският институт, той е арбитър и т.н. Но в днешните наши условия много трудно изгледа да се откъснем от земята и да се издигнем на това по-високо ниво на арбитраване.

Това, което предложи г-н Калин Димитров за един 6-месечен срок, в който вицепрезидентът да доведе страната до намаляване на напрежението, потенциално породено от оставка или оттегляне на президента и да съдействува за достигането на едни нови нормални президентски избори не е за пренебрегване, г-н Ганев, тъй като и в нашите хипотези за изпълнителната власт ние залагаме хипотезата на коалирането преди всичко така, както сме редактирали текстовете. Не е неправомерно да приложим и същото очакване по отношение на президента и вицепрезидента като конструкция. И той не е оръженосец или церемониална фигура

при положение, че двамата работят в определен тандем. Това е гаранция и за другите сили, които са излъчили президента, че решенията се взимат по начин, по който те очакват да имат определена информация, да знаят, да могат да подкрепят и т.н. определени действия на президента.

Завършвам със съображение, което споделих с вас по повод чл. 100, ал. 5 и поправката, която нанесохме в нея при третото четене при обявяването на извънредно, военно положение и т.н., където с гласуването отпадна изискването това да се прави по предложение на Министерския съвет.

Първо, струва ми се, че заслужава в рамките на третото четене да помислим няма ли място за уточняване на това отпадане, тъй като беше мотивирано с обстоятелството, че има приподписване на подобен указ задължително, но според мен въпросът не е толкова и само до едновременно или последващо съгласие на Министерския съвет, а до предварителна оценка на Министерския съвет, че той със своите сили, с усилията на своите членове в областта на отбраната, на вътрешния ред, например здравеопазване, енергетика и т.н. в зависимост от повода за извънредното положение не са в състояние да осигурят нормално протичане на обществения живот и желаят да се обърнат към президента за въвеждане на по-особено положение.

Представете си, че довчерашият вицепрезидент стане президент и той получи тези правомощия за едностранно обявяване на извънредно положение, наред с всички други правомощия. Предлагам все пак да преценим няма ли определен резон в предложението за 6-месечен срок, в който вицепрезидентът да съдействува за подготвянето на нови президентски избори, имайки предвид конкретната ситуация, в която се намираме сега, а не една американска ситуация, където и президентът, и вицепрезидентът са от една партия, избрани са с една платформа, която се утвърждава от конгреса на тази партия и проблемът там е доста по-различен. Или по-скоро там няма такъв проблем.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Вече много пъти говорим и за това, че тази конституция не е безсмъртна, но не е и конституция от преходни правила. Не бива да ми се сърди г-н Пирински, тъй като ние сега не разсъждаваме за това, че президентът е г-н Желев, вицепрезидент е г-н Семерджиев, а разсъждаваме върху това, че

14

16

следващите президент и вицепрезидент ще бъдат избирани пряко от народа. Така се гласува вече, което означава, че вицепрезидентът дали ще го горим или не, не зная, но по-важното е, че той не може да бъде безлична фигура. Народът няма да избере Иванчо, но по-важното е, че той не може да бъде безлична фигура. Народът няма да избере Иванчо, а ще избере личност, която макар че ще бъде в една листа или отделна листа е вицепрезидент, достоен заместник на президента. Така че аз мисля, че предложеното да встъпва в правата му е нормалното. Що се касае успокояването на напрежението, то може да се успокои за 6 месеца от председателя на Народното събрание, а може и да не се успокои за 1 година.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Бих искал отново да ви върна към текста на ал. 3 на чл. 97, който гласи: "В случаите на ал. 1 функциите на президента се изпълняват от вицепрезидента до отпадане на основанията за заместване или до избиране на нов президент."

Логическото и систематичното тълкуване на тази разпоредба говори за решение, което народното представителство е взело точно в обратния смисъл на сега коментираното решение. Ние трябва да сме наясно, че в случая ще му предложим принципно различно решение от това, което е гласувано. Надявам се, че представителите на ръководството ме слушат достатъчно внимателно, тъй като мисля, че това, което казвам е важно и съществено и то би трябвало да бъде изложено в пленарната зала. Докладчикът на Конституционната комисия, ако докладва това решение, трябва ясно да каже, че се предлага принципно различно решение за статута и функциите на вицепрезидента от това, което е гласувано на второ четене. освен това то изобщо не е обсъждано. Логиката, която е вложена в тази разпоредба е, че вицепрезидентът е заместник на президента, но той не е равностоен на него. Той би го замествал само временно докато отпаднат основанията за временното неизпълнение на длъжността от самия президент или до избиране на нов титуляр с нов вицепрезидент. Тук всички ние трябва да бъдем наясно по този въпрос.

Освен това не бива да чакаме аргумент от обстоятелството, че вече сме гласували процедурата по избирането на президента и вицепрезидента в една обща листа. Още тогава се направиха уговорки като се имаше предвид евентуалното използване на това гласуване като аргумент в подкрепа на това принципно различно

решение от гласуваното. Като аргументация за необходимостта от вицепрезидент и за необходимостта от това те да бъдат избирани с една листа би трябвало да се изтъкне необходимостта от една последователна политика от страна на президентския орган и на този, който го замества, необходимостта от стабилност при евентуални временни проблеми в длъжността на президента. Това е оправданието ние да възприемем фигурата на вицепрезидента и той да бъде избран заедно с президента с една листа - да има последователност в политиката, която е провеждана от тези двама души.

Повече съм склонен да възприема компромисното решение, което е израз на последователност в логиката на приемането на тази конституция когато се наложи президентът да прекрати своите пълномощия и вицепрезидентът да го замести трайно, да го замести в един по-продължителен срок, а не двумесечен, както е предложено. Например 6-месечен срок, в който отново да се проведе мажоритарен избор, защото едва ли има някакво съмнение, че личността на президента ще бъде основната, водещата и под неговия чадър ще бъде избран вицепрезидентът. Ако вицепрезидентът е достатъчно стабилна личност, той ще спечели следващите избори за президент.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да чуем текста, който няколко души тук, заедно с проф. Сталев са подготвили.

ЖИВКО МИЛАНОВ: § 3, ал. 1. "Завареното законодателство остава в сила, ако не противоречи на Конституцията.

Ал. 2. В едногодишен срок (можем да помислим за 6-месечен срок) от влизане на Конституцията в сила Народното събрание трябва да отстрани (или отстранява) тези разпоредби на завареното законодателство, които не могат да се считат за отменени по силата на непосредственото действие на чл. 5, ал. 2 от Конституцията."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Какво значи "остава в сила"? Прилага ли се или не се прилага?

ЖИВКО МИЛАНОВ: Остава в сила, ако не противоречи на конституцията. Може би да употребим "разпоредбите на".

ЛОЗАНЧЕВ: Ще застъпя едно становище, което зная, че веднага ще настрои много хора. За мен необходимостта от преходна разпоредба по този въпрос би отпаднала ако имаше разпоредба,

която ние предлагаме от Върховния съд във връзка с непосредственото действие, че съдилищата, съдиите не прилагат закони, които противоречат на конституцията. Дори тази разпоредба да не е влязла в конституцията съдиите са длъжни да направят така поради друг принцип на правото, че противоречие между два акта, които са с различна сила, се прилага по-висшият. Тогава при една такава разпоредба съвсем няма нужда от преходна разпоредба.

Някои ще кажат, че сега стават 700 конституционалисти, т.е. всеки съдия става конституционалист-съдия. Не е така. Не се обезсмисля и съществуването на Конституционния съд, който ще се провъзгласява тогава, когато ще има противни становища, когато ще трябва да се оповести пред цялата общественост и т.н. Всеки съдия трябва да има право да приложи конституцията, не закона, който му противоречи. И тогава и бивши, и бъдещи закони няма да се прилагат от съдията. Той ще каже: в тази му част конституцията трябва да се приложи, защото има непосредствено действие и аз няма да приложа този закон.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Смятам, че този принцип е много по-чист. Той трябва да бъде правна норма. Той отразява едно положение от Закона за нормативните актове, струва ми се, в чл. 15 е казано, че правораздавателният орган прилага по-високата степен на норма, когато има противоречие.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Проблемът не е само до правораздавателния орган, а и до съдебната власт, защото правото се прилага не само от съда.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Прилагащият орган не е непременно съдебен орган.

ДИМИТРОВ: Ще предложа текстове и ще ги обоснова. Проблемите са два. Предлагам в преходните разпоредби чл. 100, ал. 2 да се добавят следните думи: "Народното събрание в срок от три години приема законите, които изрично са посочени в Конституцията и привежда в съответствие останалите закони с нейните разпоредби." Едното е въпрос за усъвършенствуване на законодателството, другият въпрос е за отмяна и приложимост на законите.

Към т. 7, където се посочва как конституцията влиза в сила, предлагам да стане така: "Тази конституция влиза в сила три дни след обнародването ѝ в Държавен вестник и отменя онези

закопи и разпоредби, които ѝ противоречат." Едното е въпрос на пожелание, насоченост към Народното събрание да приеме нормативни актове, които могат да бъдат два вида – едните са новите закони, другите са задължение за привеждане на действащите вече закони в съответствие с тези закони.

Вторият въпрос е за приложението на разпоредбите на конституцията. Той се намира в последната точка. Трябва да се посочи, че тя отменя онези разпоредби от закона и закони, които ѝ противоречат. Смятам, че по този начин въпросът ще се реши.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Въпросът е, че това не може да стане директно и винаги ще възникват спорове дали нещо ѝ противоречи или не.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Предложението на проф. Сталев е много по-добро и решението, което се предлага е много по-категорично, отколкото това, което се предлага тук. Предложените две разрешения – на Върховния съд и на Главната прокуратура страдат от два дефекта.

Първият дефект е, че правоприлагащият орган е различен от правораздавателния.

Вторият дефект, който е и много по-съществен, е откога започва действието на конституцията. Казвате, от влизането на конституцията в сила, но тя трябва да се приложи непосредствено веднага. В коя ѝ част? Ето тук Наказателният кодекс поставя острите въпроси. Ще се разминем някак с Глава първа в специалната част, но когато аз съдя за грабеж на държавна вещь, съдя по един начин, а когато съдя за грабеж на частна вещь – е по друг начин. Кое действие? Следователно, предлагането решение може да звучи елегантно, но не е достатъчно. Затова мисля, че единствено идеята на проф. Сталев е тази, която конкретно изчерпва въпроса докрай.

ПЕТЪР БЕРОН: Мисля, че приемането на тази редакция на ал. 3 противоречи на принципа, който обрисова г-н Лозанчев. Мисля, че едното и другото могат спокойно да вървят паралелно. Шестмесечният срок не може да бъде определен, тъй като от тези 6 месеца 2 месеца е това Народно събрание, което приключва с някои спешни работи, след това има избори, след това конституиране на ново събрание. Така че през тези 6 месеца почти няма да се работи по този въпрос. Нека си остане както беше едногодиш-

ния срок и с това да приключим.

ДИМИТРОВ: Искам да добавя малко аргументи. Проблемът за отмяната на нормативни актове и текстове от нормативни актове не случайно беше подхванат от г-н Вълканов. Той стои и сега. Ако г-н Павлов смята, че с един текст от конституцията ще се отговори на отделните случаи дали има конкретна регламентация или ясно противоречие на текстове, това не може да стане. Във всички случаи идеята е онези разпоредби, които имат конкретен характер в конституцията да заменят и отменят мълчаливо онези, които им противоречат и имат конкретен характер. А при тези, които нямат конкретен характер, очевидно е че нищо не може да се отмени и измени. Остава другият текст, който е насочен към Народното събрание. В този срок, който може да бъде годишен или 3-годишен, да се приведе в съответствие законодателството с тези принципи, които са въздигнати там.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Какво ни притеснява, ако се запише, че съдилищата не прилагат закони, които противоречат на конституцията. Притеснява ни, че административните катове излизат извън обсега на съдилищата, но в крайна сметка ние приехме, не си спомням в кой член, че всички административни актове подлежат на съдебен контрол.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Въпросът е да не се стига до контрол. Г-н Миланов, прочетете още веднъж предложението.

ЖИВКО МИЛАНОВ: За първия принцип няма различие, освен редакционни. Разпоредбите на завареното законодателство се прилагат, ако не противоречат на конституцията, но се прилагат не само от съдилищата, а от всички правоприлагащи органи – и от администрация, от всички държавни органи на самоуправление и т.н.

Втората алинея решава въпроса за срока, в който трябва да се приведат конкретните норми, а именно в едногодишен срок от влизане на конституцията в сила Народното събрание отменя тези разпоредби на завареното законодателство, които не могат да се считат за отменени по силата на непосредственото действие на чл. 5, ал. 1 от конституцията.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли други мнения?

29

22

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Може да се каже: "привежда действащото законодателство в съответствие с нормите на конституцията".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Искам да ви помоля още веднъж да чуете аргументи, едни или други, за да приключим по тази тема.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Ако отидем към формулировката на г-н Вълканов ще бъдем там, където сме сега с § 3. Тогава няма защо изобщо да пипаме § 3, защото той казва тъкмо това, че всъщност конституцията няма никакво непосредствено действие, а на бъдещото Народно събрание ще трябва да приведе в съответствие с конституцията тези разпоредби, които й противоречат. А докато то не ги приведе в съответствие, те продължават да важат и ще важат толкова време, колкото Народното събрание ще бездейства и няма да привежда завареното законодателство в съответствие с конституцията, което означава овековечаване на заварения режим.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Това е дешифриране на текста на конституцията и означава, че когато правоприлагащият орган констатира някакво противоречие прилага по-високата като степен норма. Това е чл. 15 от...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да, но трябва да го кажем ясно в конституцията.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние се опитваме да разрешим едно противоречие, което е естествено за тази ситуация, но което и решение да приемем ние трябва да изберем по-малкия компромис. Това, което предлага проф. Сталев акцентира върху прокламирания принцип за прякото действие на конституцията и с тази преходна разпоредба ние доказваме, че от момента на влизане на конституцията, тя действа пряко.

Заедно с това обаче ние предизвикваме и едно друго противоречие - възлагаме на съдилищата една малко несвойствена функция. Несвойствена не заради това, че те винаги трябва да прилагат актовете, според йерархията, а заради това, че в междинния период ние възлагаме почти на всеки съд ролята на конституционен надзор. Тоест, една система, която не е типична за нашата система, защото при тази конституция споровете за противоречие между конституция и закон трябва да бъдат решени в крайна сметка от Конституционния съд, минавайки цялата съдебна йерархия. Докато в този преходен период ние, като че ли с тази преходна разпоредба

искаме да кажем, че всеки един съд в някаква степен би могъл да играе ролята на квазиконституционен.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Стоилов, не е вярно. Всеки съдия е длъжен...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз не се боя кое от двете трябва да бъде предпочетено, но това е една реалност.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не е така. Велко Вълканов много определено каза, че това е длъжност на всеки правоприлагащ орган.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Но прилагайки тези неща при същия спор в друг случай друг съд би могъл, позовавайки се на тази норма, защото тя не е отменена, да постанови друго решение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се, и затова ще се обжалва.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Тя е отменена.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не е отменена. Точно тук е въпросът, че всеки съд е длъжен да прилага по-висшестоящата норма, но съдът не може да отмени една съществуваща норма.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Да се разберем, драги колеги. Тук не става дума за някаква отмяна от съда на заварено законодателство. Става дума за една констатация за противоречие, което като го види съдът трябва да предпочете по-висшата норма на конституцията пред по-нисшата норма на закона, когато този закон противоречи на по-висшата норма.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: По това не спорим. Просто трябва да си даваме сметка, че това ще породя друг род противоречия.

ЖИВКО СТАЛЕВ: Можем да останем само с ал. 1. Ал. 1 казва: "Завареното законодателство остава в сила, ако не противоречи на конституцията." С други думи, противоречащото на конституцията законодателство губи своята сила по силата на конституцията.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Това, че дълго години в решенията на Върховния съд, няма да ми се обижда г-н Лозанчев, отменителното основание по точка "а" на чл. 207 и т. 1 от чл. 328 го няма, съвсем не означава, че не съществува в теорията и във всеки буквар. Това е противоречието със закона.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Лозанчев, последното предложение, което се направи, стои ли близо до Вашата идея?

ЛОЗАНЧЕВ: Да, но оставам на становището, че моята е по-чиста.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ако това решава въпроса, нека г-н Миланов повтори още веднъж текста.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Ал. 1. "Разпоредбите на завареното законодателство се прилагат ако не противоречат на конституцията."

Ал. 2. "В едногодишен срок от влизане на конституцията в сила Народното събрание отменя тези разпоредби на завареното законодателство, които са загубили своето действие по силата на непосредственото действие..."

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: ... които не са отменени от непосредственото действие на конституционните текстове - това е смисълът.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Предишната редакция беше точна.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Тя беше: "които не могат да се считат за отменени по силата на непосредственото действие на чл. 5, ал. 1".

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Не които не могат, а които не са отменени от непосредственото действие.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Точно така.

МАТЕЙ ГРЪНЧАРОВ: Искам да кажа, че трябва по-директно да се изрази ал. 1, а именно да се каже така: "с влизането на тази конституция в сила се отменят всички разпоредби от действащото законодателство, които ѝ противоречат". Ал. 2 да бъде тази, която прочете проф. Миланов.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Приемате ли това, което г-н Грънчаров и Иван Първанов фиксираха?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Нека да гласуваме текста.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Моля г-н Миланов да прочете текста за последен път и да го гласуваме.

ЖИВКО МИЛАНОВ: "Ал. 1. Разпоредбите на завареното законодателство се прилагат, ако не противоречат на конституцията.

Ал. 2. В едногодишен срок от влизане на конституцията в сила Народното събрание отменя тези разпоредби на завареното законодателство, които не са отменени по силата на непосредственото действие на чл. 5, ал. 2 от конституцията."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с тези идеи, изразени приблизително така, моля да гласува.

10 гласа - за, против - Росица Николова, и 3 - въздържали се.

РОСИЦА НИКОЛОВА: Аз съм против, защото никъде не казваме, че като влезе в сила конституцията тя отменя някой член от тези закони.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Казваме го.

РОСИЦА НИКОЛОВА: И къде го казваме? Ние казваме, че прилагаме старото законодателство доколкото не противоречи на конституцията, а не казваме, че се отменя.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не може да се каже, защото никъде не се казва "отменя изобщо". Трябва да стане изброително.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Следващият проблем е за президента и вицепрезидента.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Имате ли нужда от консултации по парламентарни групи? Изказаха се становища и аз питам стоят ли зад тези идеи парламентарни групи?

РОСЕН ХУБЕНОВ: Ние трябва да сме наясно, че в случая ще предложим принципно различни компетенции на народното представителство от тези, които сме гласували. Бих искал да приведа още един аргумент. Става дума за ал. 4 на чл. 97 при невъзможност вицепрезидентът да замества президента функциите му се изпълняват от председателя на Народното събрание.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Хубенов, всички уважаваме галантната Ви идея да защитите въпроса за нови избори...

РОСЕН ХУБЕНОВ: Процедурно аз виждам нещата така. Гласуваме за това дали вицепрезидентът става президент до края на мандата и ако това предложение не набере 2/3, тогава гласуваме за срока.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Който подкрепя тук идеята при невъзможност на президента да осъществява функциите си вицепрезидентът да встъпи в правата му до края на мандата, да гласува.

С 12 гласа - за, 7 - против, 2 - въздържали се. Предложението се приема.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Следващият въпрос е типично правен, но ви моля, колеги, да го решим бързо. Става дума за прекратяване

25

26

на правомощията на съдия в Конституционния съд и народен представител. По чл. 71, ал. 2 мандата или правомощията на народния представител се прекратяват сме казали изрично при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание "лишаване от свобода" и неговото изпълнение не е отложено. Следователно няма значение за умишлено или неумишлено, след като е "лишаване от свобода" и то ефективно пълномощията народния представител се прекратяват.

Що се отнася до чл. 147 за съдия в Конституционния съд влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание "лишаване от свобода"; но само за умишлено престъпление.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Спас Мулетаров да предложи уеднаквяването, което се прие по принцип.

СПАС МУЛЕТАРОВ: В чл. 128 и чл. 147 е предвидена една и съща хипотеза, че не може да бъде съдия и член на Конституционния съд лице, което е осъждано за умишлено престъпление "лишаване от свобода." Когато това лице е осъдено за непредпазливо престъпление също лишаване от свобода въпросът се решава със следващите разпоредби, които предвиждат, че когато лицето е във фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от една година. Тоест, ако той е съден за непредпазливо деяние "лишаване от свобода" ефективно за повече от една година попада в категорията на невъзможност да изпълнява задълженията си и въпросът е решен.

За народните представители, обаче няма такава разпоредба, която да предвижда невъзможност да изпълняват задълженията си. Следователно, ние сме уточнили само една хипотеза - ако лицето е осъдено за каквото и да е престъпление "лишаване от свобода". За да можем да излезем от това положение предлагам в чл. 71 да предвидим двете хипотези едновременно. Първата в чл. 71, т.2, че пълномощията на народния представител се прекратяват когато е осъден с влязла в законна сила присъда на наказание "лишаване от свобода" за умишлено престъпление и когато е осъден на наказание "лишаване от свобода" за повече от една година за непредпазливо престъпление и неговото изпълнение не е отложено. За да можем да предвидим двете хипотези за народните представители

тук, тъй като иначе ако един народен представител е осъден за умишлено престъпление с "лишаване от свобода" той ще си бъде народен представител. Тоест, ако е осъден на три години за опит за убийство "условно" той ще продължава да стои в Народното събрание. Трябва да отнемем тази възможност.

Когато един съдия или член на Конституционния съд е осъден за умишлено престъпление "лишаване от свобода", независимо дали условно или ефективно, той преустановява изпълнението на задълженията си. Тази хипотеза за народните представители не съществува.

Предлагам в чл. 71, т. 2 да има следната редакция: "Влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание "лишаване от свобода" за умишлено престъпление, едната хипотеза, и втората: "лишаване от свобода за непредпазливо престъпление", когато неговото престъпление не е отложено и е за повече от една година".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Имате ли бележки по предложението на господин Мулетаров?

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Аз предлагам съдия, който е осъден за престъпление изобщо да не може да бъде съдия. Непредпазливите престъпления са също престъпления и са отрицателна оценка за поведението на осъдения.

СПАС МУЛЕТАРОВ: При непредпазливо деяние, според сегашния текст, те могат да бъдат съдии, освен ако са осъдени за непредпазливо деяние повече от една година лишаване от свобода тогава по силата на другата разпоредба, която казва: "при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията", няма да бъдат.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Искате да изградите правова държава, съдебна власт. Изискванията към един съдия са различни от изискванията към един народен представител. Освен това народният представител има политически противник, който, ако той има някакво минало, което е петнящо, позорящо го или престъпление, висящ процес, всичко това ще влезе в предизборната пропаганда. Ако моите избиратели са решили, че аз след като съм разбойник съм

точно този човек, който трябва да ги представлява, такава е била волята на народа и той го избира. По отношение на съдията изискванията са съвършено различни. Той не служи на партии. Служи на идея, на нацията. По отношение на него разискванията са съвършено различни. Той трябва да бъде високо морален човек.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Кой предложи корекцията?

СПАС МУЛЕТАРОВ: Има предложение, подписано от повече от 40 души във връзка с чл. 147. Аз поставих въпроса за уеднаквяването. Искам да предупредя, че ако остане така за народните представители чл. 71, т. 2 това означава, че ако един народен представител бъде осъден за непредпазливо престъпление само на три месеца лишаване от свобода той не може да бъде народен представител.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Той не може да бъде осъден за толкова престъпление, защото никой няма да му снесе имунитета за непредпазливо деяние.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Извършено е престъпление, което е непредпазливо. Вие ще му снемете ли имунитета тогава, когато поискат да се снесе имунитета за непредпазливо престъпление?

МАРИАНА ХРИСТОВА: Представете си, че е употребил алкохол.

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Въпросът е политически. Вие знаете много добре от старата парламентарна практика, че много пъти се е случвало народен представител да бъде избран, за да бъде изваден от затвора.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Споделям предложението, което направи господин Мулетаров, защото както е сега уредбата изискванията към народните представители по този текст са много по-високи, отколкото към съдебните магистрати и съдиите от Конституционния съд. Затова би трябвало да възприемем редакцията, предлагана от господин Мулетаров, за да се уеднаквят нещата.

Ако оставим непромена разпоредбата ще бъде погрешно. Всички излизаме от ясното схващане, че ...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Каква корекция се налага в чл. 71?

РОСЕН ХУБЕНОВ: Той го предложи и беше много добре.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Бъчваров, Вие поддържате ли предложението си за лъва?

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Да.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Моля за една последна минута внимание. Във връзка с повдигнатия въпрос за официалния език. Предложението, което ще се направи от името на Конституционната комисия е следното: в чл. 3 се запазва досега гласувания текст официалният език в Република България е българският. В чл. 35 да се създаде една нова алинея 3, в която да се каже: "Случаите, в които се използва само официалния език се посочват в закона". Това означава няколко неща, които, ако сме толерантни хора, биха удовлетворили всички ни. Това означава, че може да бъде в един, може да бъде в 15 закона.

Молбата е, тъй като някои от народните представители, които поддържат особено настойчиво онази разгърната формула на второто изречение на чл. 3, имам предвид господин Румен Воденичаров и други, ще настояват да се гласува и това, моля ви всеки съобразно волята си и влиянието си в парламентарните групи да прецени как да постъпим, за да може тази твърде коректна формула, която се каза с оглед на правата в чл. 35, ал. 2, да получи одобрение от едно подчертано мнозинство във Великото Народно събрание. Това, както го уточнихме, получи одобрението на другата група вносител от 40 души господин Юрий Борисов.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Подкрепям това предложение на Конституционната комисия, но проблемът с първото предложение си остава. Ние трябва да имаме процедурната готовност то да бъде гласувано по някакъв начин.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Хубенов, аз се опитам да говоря по-деликатно.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Мисълта ми е, че при всички случаи то ще трябва да бъде подложено на гласуване. Може би като изречение второ.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви много. Искам да ме подкрепите в разсъждението, което ще направя от името на комисията, че по повод на това искане по чл. 3 проблемът се разглежда на цялата територия на Конституцията, че Конституционната комисия предлага да се гласува нова ал. 3 на чл. 35 и че ако тя получи мнозинство другото очевидно не се подкрепя. Ако това не стане, разбира се трябва да гласуваме второто изречение на чл. 3.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Те са два различни члена.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: С изключително един и същ проблем.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Но не се изключват взаимно.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Хубенов, искам да помоля като гласуваме втората или третата алинея на чл. 35 и тя бъде подкрепена тогава дори изрично ако се иска гласуването на второто изречение на господин Румен Воденичаров да има съзнание в народните представители, че едното не върви в хармония с другото.

Закривам заседанието.

(Закрито в 19 ч. и 5 м.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА
ПРОЕКТ ЗА КОНСТИТУЦИЯ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ:

(Гиньо Ганев)

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по изработване на проект за
Конституция на България

ПРИСЪСТВЕНА КНИГА

9.30 г.

на 8 юли 1991 г.

Председател
ГИНЬО ГАНЕВ

Заместник-председатели:
ЛЮБЕН АНДОНОВ КОРНЕЗОВ
СТОЯН ДИМИТРОВ ГАНЕВ
ЕЛЕНА ПЕТКОВА КИРЧЕВА

Секретар
ЯНАКИ БОЯНОВ СТОИЛОВ

Ч л е н о в е :

1. АЛЕКСАНДЪР АСЕНОВ ДЖЕРОВ
2. АЛЕКСАНДЪР ВАСИЛЕВ ЛИЛОВ
3. АЛЕКСАНДЪР ТРИФОНОВ ТОМОВ
4. АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ ДИМОВ
5. АНГЕЛ СТОЯНОВ МОМОВ
6. АТАНАС ГАНЕВ РАДЕВ
7. ВАСИЛ ТРИФОНОВ ДОЛАПЧИЕВ
8. ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ ИВАНОВ
9. ВИКТОР ГЕОРГИЕВ ВЪЛКОВ
10. ВЛАДИСЛАВ ЖЕЛЯЗКОВ ДАСКАЛОВ
11. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ ПИРИНСКИ
12. ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ ДИМИТРОВ
13. ДИМИТЪР ПЕТРОВ ЛУДЖЕВ
14. ЕЛКА ГЕОРГИЕВА КОНСТАНТИНОВА
15. ИБРАХИМ ТАСУН ТАТАРЛЪ
16. ИВАН ЗАПРЯНОВ ГЛУШКОВ

- 17. ЙОРДАН АНДРЕЕВ СТОЯНОВ
- 18. ЙОРДАН ТОЧЕВ КУКУРОВ
- 19. КАЛИН НИКОЛОВ ДИМИТРОВ
- 20. КИРИЛ СТОЯНОВ ЖЕЛЕВ
- 21. КРАСИМИР АНДРЕЕВ ПРЕМЯНОВ
- 22. КРУМ СПАСОВ НЕВРОКОПСКИ
- 23. ЛЮБЕН НАЙДЕНОВ ГРОЗДАНОВ
- 24. ЛЮБОМИР ЛАЛОВ ИВАНОВ
- 25. МАРИАНА СИМЕОНОВА ХРИСТОВА
- 26. МЕДИ ДОГАНОВ ДОГАНОВ
- 27. МИЛАН ДРЕНЧЕВ ЛАЗАРОВ
- 28. МИРОСЛАВ ДИМИТРОВ ДЪРМОВ
- 29. МИТРОПОЛИТ ПАНКРАТИЙ
- 30. МИХАИЛ НЕДЯЛКОВ САВОВ
- 31. НЕНЧО МАРИНОВ НЕНЧЕВ
- 32. НИКОЛАЙ ГЕНЧЕВ ПАВЛОВ
- 33. НОРА КРАЧУНОВА АНАНИЕВА
- 34. ПЕТЪР АНТОНОВ ДЕРТЛИЕВ
- 35. ПЕТЪР ЗАХАРИЕВ КОРНАЖЕВ
- 36. ПЕТЪР КИРИЛОВ БЕРОН
- 37. ПЕТЪР СТЕФАНОВ ОБРЕТЕНОВ
- 38. РОСЕН ХУБЕНОВ СТОИЛОВ
- 39. РОСИЦА АНАСТАСОВА СБИРКОВА
- 40. РУМЕН ИЛИЕВ ВОДЕНИЧАРОВ
- 41. РУМЯНА НИКОЛОВА ШУБЕКОВА
- 42. СНЕЖАНА ДАМЯНОВА БОТУШАРОВА
- 43. СОНЯ КРУМОВА МЛАДЕНОВА
- 44. СПАС АТАНАСОВ МУЛЕТАРОВ
- 45. СТЕФАН ДИМИТРОВ САВОВ
- 46. СТОЯН БОРИСОВ СТОЯНОВ
- 47. ТОДОР НИКОЛОВ ЛЮЦКАНОВ
- 48. ТРИФОН ДИМИТРОВ МИТЕВ
- 49. ХРИСТО ИВАНОВ ХРИСТОВ
- 50. ЧАВДАР ЙОРДАНОВ КЮРАНОВ
- 51. ЮЛИЙ ЮЛИЕВ БАХНЕВ
- 52. ЯНКО НИКОЛОВ ЯНКОВ

.....

Калин

Красимир

Крум

.....

Милан

.....

Петър

Петър

Росен

.....

Спас

Стефан

.....

Чавдар
